

Behçet hastalarına ve ailelerine COVID 19 salgını ile ilgili öneriler

COVID-19, 11 Mart'tan bu yana, salgın hastalık (pandemi) olarak kabul edilmiştir. Toplam 46.248 COVID-19 hastasının verilerine göre hastalığın en sık görülen belirtileri ateş (% 91), öksürük (% 67), yorgunluk (% 51) ve nefes darlığıdır (% 30)¹. Virüsle karşılaşan kişilerin tahminen % 17-30'unun herhangi bir şikayeti olmamaktadır^{2,3}.

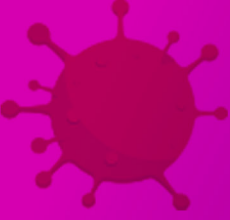
Behçet hastalarına ve ailelerine COVID-19 konusunda rehberlik etmek için elde edilen veriler çok azdır. Bu rehber Uluslararası Behçet Hastalığı Derneği ile birlikte oluşturulan önerilerin ülkemiz için uyarlanması ile hazırlanmıştır. COVID-19 ile ilgili genel bilgileri WHO⁴ ve ECDC⁵/CDC⁶ web sayfalarından edinebilirsiniz. Ayrıca Türkiye Romatoloji Derneği'nin romatoloji hastaları için önerilerine www.romatoloji.org adresinden ulaşabilirsiniz. Eğer size COVID-19 tanısı konulursa derneğimizle iletişime geçebilirsiniz (romatolojidernegi@gmail.com).

Bu rehberde sunduğumuz, bağışıklık sistemini baskılayıcı tedavi alan veya almayan Behçet hastaları için oluşturulmuş önerilerin genel bilgiler olduğu, tedaviyi yönetme sorumluluğunun hastanın doktoruna ait olduğu unutulmamalıdır.

Genel öneriler

1. En az 2 metrelik fiziksel mesafenizi koruyun ve mümkün olduğunca evde kalın. Ayrıca, 5 veya daha fazla kişiden oluşan toplantıların riskli olabileceğini unutmayın. Aile üyesi olmayan tüm kişilerle olan iletişimi en aza indirin.
2. Seyahati ve hastanelerle teması sınırlayın. Acil bir ihtiyaç olmadıkça sorunlarınızı telefonla takip edildiğiniz merkeze danışın.
3. Uygun hijyen koşullarını sağlamak için sık sık alkol bazlı bir el dezenfektanı ile veya eller görünür şekilde kirli ise sabun ve su ile en az 20 saniye boyunca elleri temizleyin. El dezenfektanları en az % 60 alkol içermelidir. Ellerinizle yüz, göz ve burnunuza dokunmaktan kaçının¹⁴.
4. Alkol bazlı dezenfektanlar kullanarak yaşam alanlarındaki yüzeyleri düzenli olarak temizleyin¹⁵. Asansör düğmeleri, kapı kolları, tırabzanlar, gibi halka açık yerlerde sık dokunulan yüzeylere dokunmaktan ve el sıkışmaktan mümkün olduğunca kaçının. Bir şeye dokunulması gerekiyorsa, el veya parmağı örtmek için kağıt mendil veya giysi kolu kullanın.
5. Acil durumlarda, özellikle ateş, öksürük ve nefes darlığı olduğunda aranacak önemli telefon numaralarını ve tıbbi yardımın nasıl alınacağını öğrenin. Virüsle karşılaştığı tespit edilen biriyle yakın temas şüphesi durumunda, şikayetiniz varsa hemen hastaneye başvurun. Şikayetiniz yoksa diğer insanlarla temastan kaçının ve evden çıkmayın. Şikayetiniz varsa Sağlık Bakanlığı Korona Virüs Danışma hattı 184'ü arayınız.
6. İlaçlarınızı doktorunuzdan habersiz kesmeyin. Tansiyon, kalp ve akciğer hastalıklarının COVID-19 için risk faktörü olduğunu unutmayın.
7. Maske kullanımı ile ilgili olarak şu anki öneriler, yalnızca enfeksiyon şüphesi olan bir kişiye bakım yaparken veya kendiniz öksürüyorsanız veya hapşırıyorsanız maske kullanmak şeklindedir¹⁷ Bununla birlikte, bağışıklık sistemini baskılayan ilaç kullanan hastaların, özellikle hastanede veya diğer klinik ortamlarda mümkünse maske kullanmaları mantıklıdır.

Behçet hastalarına ve ailelerine COVID 19 salgını ile ilgili öneriler

COVID-19'a yakalanmamış Behçet hastaları için öneriler

Behçet hastalığı gibi bağışıklık sistemini etkileyen hastalığı olanlarda COVID-19 riskinde artış olup olmadığını bilmiyoruz. Aşağıdaki öneriler henüz hiçbir bilimsel kanıtla değil, mantık ilkelerine dayanmaktadır:

1. Behçet hastalığının genel olarak viral hastalıklara yatkınlığı arttırdığına dair kanıt yoktur.
2. Viral hastalık, Behçet hastalığının alevlenmesine yol açabilir.
3. Bağışıklık sistemini baskılayan ilaçlar COVID-19 kapma riskini veya şiddetini arttırabilir.
4. Diğer taraftan, bağışıklık sistemini baskılayan ilaçların bazılarının bu virüsün en korkulan komplikasyonu olan sitokin fırtınasını önleyerek faydalı olabileceği düşünülmektedir. Ancak şu anda bunu kanıtlayacak veri yoktur. Bu nedenle, bu ilaçların başlanması, doz değişikliği yapılması, uygulamanın ertelenmesi veya durdurulması ile ilgili karar verirken hastanın risk faktörleri göz önünde bulundurulurken doktorunuz tarafından bireysel olarak karar verilmelidir.
5. Oral aftlar ve genital ülserler için dışarıdan sürülerek uygulanan ilaçların kesilmesi için hiçbir neden yoktur.

COVID-19 tanısı veya şüphesi olan Behçet hastalarının tedavisi

1. Ateş ve / veya şiddetli nefes darlığı olduğunda, şüpheli veya kanıtlanmış COVID-19 enfeksiyonu durumunda, bağışıklık sistemini baskılayıcı ilaçlar durdurulmalı ve hemen bir uzmanla temasa geçilmelidir.
2. Tedavi ile ilgili kararlar, enfeksiyonun şiddetine, Behçet hastalığının ne kadar aktif olduğuna ve kullanılan ilaçlara göre bireysel olarak verilir.
3. Dışarıdan sürülerek uygulanan ilaçlara devam edilebilir.

4. Kolşisinin COVID-19 üzerindeki olumlu veya olumsuz etkileri hakkında bilgi yoktur. Bu nedenle Behçet hastalığına bağlı yakınmaların nüksetmemesi için kolşisinin kesilmemesi önerilir.
5. Kortizon içeren ilaçlar kullanılıyorsa dozu hastanın durumuna göre düzenlenmelidir.
6. Azatiyoprin, Siklosporin, Metotreksat, gibi ilaçlar kullanılıyorsa kesilmesi ve bir uzmanla temasa geçilmesi önerilir.
7. Anti-TNF ajanlar gibi biyolojik ilaçların kullanımı ile ilgili olarak gecikmeksizin hastanın doktoruna danışılmalıdır.

COVID-19 ile ilgili olarak, aşı¹⁸, klorokin/ hidrosiklorokin¹⁹ ve barişitinib²⁰ gibi mevcut ilaçların kullanılması, anjiyotensin dönüştürücü enzim-2^{21,22} gibi yeni ilaçların veya remdesivir²³ gibi antiviral ajanların geliştirilmesi üzerinde çalışmalar devam etmektedir.

Kaynaklar

1. Yang J, Zheng Y, Gou X, et al. Prevalence of comorbidities in the novel Wuhan coronavirus (COVID-19) infection: a systematic review and meta-analysis. *Int J Infect Dis*. Epub ahead of print 12 March 2020. DOI: 10.1016/j.ijid.2020.03.017.
2. Mizumoto K, Kagaya K, Zarebski A, et al. Estimating the asymptomatic proportion of coronavirus disease 2019 (COVID-19) cases on board the Diamond Princess cruise ship, Yokohama, Japan, 2020. *Eurosurveillance* 2020; 25: 2000180.
3. Nishiura H, Kobayashi T, Suzuki A, et al. Journal Pre-proof Estimation of the asymptomatic ratio of novel coronavirus infections (COVID-19). *Int J Infect Dis To*. Epub ahead of print 2020. DOI: 10.1016/j.ijid.2020.03.020.
4. WHO | Coronavirus disease 2019, <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019> (accessed 20 March 2020).
5. European Centre for Disease Prevention and Control | COVID-19, <https://www.ecdc.europa.eu/en> (accessed 20 March 2020).
6. CDC | Coronavirus Disease 2019 (COVID-19), <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-nCoV/index.html> (accessed 20 March 2020).
7. EULAR | EULAR Guidance for patients COVID-19 outbreak, https://www.eular.org/eular_guidance_for_patients_covid19_outbreak.cfm (accessed 20 March 2020).
8. ERA-EDTA: COVID-19 News and Information, <https://www.era-edta.org/en/covid-19-news-and-information/> (accessed 20 March 2020).

Behçet hastalarına ve ailelerine COVID 19 salgını ile ilgili öneriler

Kaynaklar

9. UK and Ireland Vasculitis Society (UKIVAS) - Statement on COVID-19 for patients with vasculitis, <https://ukivas.ndorms.ox.ac.uk/> (accessed 20 March 2020).
10. British Society for Rheumatology | Covid-19 (Coronavirus), <https://www.rheumatology.org.uk/News-Policy/Details/Covid19-Coronavirus-update-members> (accessed 20 March 2020).
11. DgRh: Maßnahmen in Zusammenhang mit den Infektionsrisiken durch COVID-19, <https://dgrh.de/Aktuelles/Maßnahmen-in-Zusammenhang-mit-den-Infektionsrisiken-durch-COVID-19.html> (accessed 20 March 2020).
12. ÖGR - Österreichische Gesellschaft für Rheumatologie & Rehabilitation, <https://rheumatologie.at/gesellschaft/covid-19/> (accessed 20 March 2020).
13. Nederlandse Vereniging voor Rheumatologie: Veel gestelde vragen, <https://www.nvr.nl/wp-content/uploads/2020/03/FAQ-1.pdf> (accessed 22 March 2020).
14. WHO: Coronavirus disease (COVID-19) outbreak: Rights, roles and responsibilities of health workers , including key considerations for occupational safety and health, https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/who-rights-roles-respon-hw-covid-19.pdf?sfvrsn=bcabd401_0 (accessed 19 March 2020).
15. Kampf G, Todt D, Pfaender S, et al. Persistence of coronaviruses on inanimate surfaces and their inactivation with biocidal agents. Epub ahead of print 2020. DOI: 10.1016/j.jhin.2020.01.022.
16. Adhikari SP, Meng S, Wu Y-J, et al. Epidemiology, causes, clinical manifestation and diagnosis, prevention and control of coronavirus disease (COVID-19) during the early outbreak period: a scoping review. Infect Dis Poverty 2020; 9: 29.
17. Advice on the use of masks in the community, during home care and in healthcare settings in the context of the novel coronavirus (COVID-19) outbreak, [https://www.who.int/publications-detail/advice-on-the-use-of-masks-in-the-community-during-home-care-and-in-healthcare-settings-in-the-context-of-the-novel-coronavirus-\(2019-ncov\)-outbreak](https://www.who.int/publications-detail/advice-on-the-use-of-masks-in-the-community-during-home-care-and-in-healthcare-settings-in-the-context-of-the-novel-coronavirus-(2019-ncov)-outbreak) (accessed 20 March 2020).
18. Ahmed SF, Quadeer AA, McKay MR. Preliminary Identification of Potential Vaccine Targets for the COVID-19 Coronavirus (SARS-CoV-2) Based on SARS-CoV Immunological Studies. Viruses 2020; 12: 254.
19. Cortegiani A, Ingoglia G, Ippolito M, et al. A systematic review on the efficacy and safety of chloroquine for the treatment of COVID-19. J Crit Care. Epub ahead of print 10 March 2020. DOI: 10.1016/j.jccr.2020.03.005.
20. Richardson P, Griffin I, Tucker C, et al. Baricitinib as potential treatment for 2019-nCoV acute respiratory disease. The Lancet 2020; 395: e30–e31.
21. Seeking a COVID-19 antidote: the potential of ACE2, <https://healthcare-in-europe.com/en/news/seeking-a-covid-19-antidote-the-potential-of-ace2.html> (accessed 19 March 2020).
22. Gurwitz D. Angiotensin receptor blockers as tentative SARS-CoV-2 therapeutics. Drug Dev Res 2020; ddr.21656.
23. Wang M, Cao R, Zhang L, et al. Remdesivir and chloroquine effectively inhibit the recently emerged novel coronavirus (2019-nCoV) in vitro. Cell Res 2020; 269–271.